Република Северна Македонија

Министерство за правда

Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА МЕЃУРЕСОРСКАТА КОМИСИЈА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ОДЛУКИТЕ НА ЕСЧП
ЗА 2022 ГОДИНА

2023, СКОПЈЕ

1. Надзор над извршувањето на пресудите и одлуките на ЕСЧП

Во согласност со членот 46 од Европската конвенција за човекови права (во понатамошниот текст: ЕКЧП, Конвинцијата) Комитетот на министри врши надзор над извршувањето на пресудите на Европскиот суд за човекови права (во понатамошниот текст: ЕСЧП, Судот). Ваквата надлежност Комитетот ја реализира во принцип во текот на 4 редовни состаноци (*DH meetings*) годишно. Суштината на оваа надлежност на Комитетот на министри е обезбедување на извршување на пресудите и определени одлуки на ЕСЧП од страна на државите-членки на Советот на Европа. Комитетот, надзорот над извршувањето на секој поединечен случај го завршува со донесување на финална резолуција. Финалните, како и времените резолуции и останати одлуки кои Комитетот на министри може да ги донесе во врска со надзорот над извршувањето на конкретен предмет јавно се објавуваат од страна на Комитетот на министри.

2. Опсег на надзорот кој го врши Комитетот на министри

Од државите се очекува да преземат два вида мерки во процесот на извршување на одлуките на ЕСЧП, односно индивидуални и генерални мерки.

Индивидуалните мерки – се однесуваат и се насочени кон апликантот. Тие се насочени кон отстранување на последиците кои апликантот ги трпел како последица на повредите на Конвенцијата констатирани во пресудата на ЕСЧП и имаат за цел постигнување на „*restitutio in integrum*" (враќање во поранешна состојба) во најголема можна мера.

Обврската за преземање на индивидуални мерки има два аспекти. Имено, државата има обврска на апликантот да му исплати определен *паричен износ на име правично обештетување*, односно надомест на штета за констатираната повреда на Конвенцијата, а досуден од страна на ЕСЧП во согласност со членот 41 од Конвенцијата.

Вториот аспект се однесува на фактот дека последиците од повредата не секогаш се соодветно ремедирани исклучиво со исплатата на правичното обештетување во износ досуден од страна на ЕСЧП или пак со самото констатирање на повреда на ЕКЧП. Во зависност од околностите, обврската за *restitutio in integrum,* може да бара преземање понатамошни мерки како на пример, повторување на постапката за која ЕСЧП констатирал дека била спроведена спротивно на членот 6 од Конвенцијата (право на правично судење), итн.

Општите мерки – се однесуваат на обврската на државата да превенира идни слични повреди на Конвенцијата или ставање крај на континуираните повреди на Конвенцијата (како на пример, законски или дури и уставни измени или пак зголемување на бројот на персоналот, измена на постојните практики и сл.). При оценката на општите мерки, Комитетот на министри особено внимание посветува на ефикасноста на мерките од аспект на превенирање на идни слични повреди на ЕКЧП и на тој начин превенирање на тн. „клонирани/повторувачки случаи" пред ЕСЧП, со наводи за исти, односно слични повреди на Конвенцијата како оние веќе утврдени од страна на ЕСЧП во претходни пресуди. Ова е

особено важно од аспект на извонредно големиот број на апликации со кој се соочува ЕСЧП во последните години и потребата од обезбедување на долгорочна ефикасност на системот на извршување.

Опсегот на мерките за извршување кои Комитетот на министри ќе ги бара или очекува во процесот на извршување на една пресуда зависи од заклучоците во пресудата на ЕСЧП, гледани од аспект на праксата на Комитетот на министри и релевантните информации за состојбите на национално ниво. Така, понекогаш во процесот на следење и надзор над извршувањето на пресудите, Комитетот на министри може да оцени за потребно да почека ЕСЧП да донесе други дополнителни одлуки кои ќе понудат одговор на прашањето дали нови апликации од слична природа се недопуштени што докажува дека преземените општи мерки вродиле со плод и се ефективни во превенирањето на идни слични повреди или пак доведуваат до заклучок дека апликантот продолжува да ги трпи последиците од повредите на ЕКЧП или пак, сè уште претставува жртва на веќе констатираните повреди.

Во однос на исплатата на правичното обештетување, условите за извршување најчесто се составен дел на самата пресуда на ЕСЧП (рокот за исплата, валутата, затезната камата итн.). Исплатата сепак, како и во останатите држави-членки на Советот на Европа, покренува понекогаш комплексни прашања, на пример во случај кога согласно пресудата износот треба да се плати на апликантот, а адвокатите бараат исплатата да се изврши на нивните сметки или кога апликантите од определени причини одбиваат соработка и не ги доставуваат потребните податоци за непречена исплата на досудениот износ (на пр. не доставуваат сметка на која исплатата треба да се изврши) и сл. Ваквите случаи се решаваат согласно праксата на Комитетот на министри (за повеќе види документ CM/Inf/DH(2008)7final).

Во однос на природата и опсегот на мерките потребни за извршување на пресудата, независно дали се работи за индивидуалните или општите мерки, пресудите во принцип, не се многу податливи. Ваквите мерки, како што впрочем ЕСЧП и самиот констатира во многу прилики треба да ги идентификуваат самите држави, под надзор на Комитетот на министри. За овие потреби, националните власти може да најдат насоки во богатата пракса на другите држави која се развивала низ годините и препораките на Комитетот на министри. Ваквата ситуација се објаснува со принципот на супсидијарност, согласно кој одговорната држава има во принцип, слобода на избор во однос на мерките кои ќе ги презема со цел да ги исполни обврските од ЕКЧП, во однос на извршувањето на пресудите. Сепак, ваквата слобода оди рака под рака со контролата од страна на Комитетот на министри, кој во текот на надзорот над извршувањето на конкретна пресуда, може да усвои одлуки или времени резолуции со цел да го изрази своето задоволство, загриженост, охрабрување и/или предлози во однос на мерките за извршување кои се очекуваат.

Генералниот директорат за човекови права и владеење на правото преку Одделот за извршување на пресудите и одлуките на ЕСЧП, односно Секретаријатот, му помага на Комитетот на министри во надзорот на мерките кои се преземаат од страна на државата во

процесот на извршување на пресудите на ЕСЧП. Одделот во процесот на извршување на конкретна пресуда на државата може да ѝ понуди или на нејзино барање да одговори со разни форми на помош (совет, правна експертиза, тркалезни маси и други форми на таргетирана соработка).

3. Систем на надзор врз извршувањето

Идентификување на приоритетните случаи – систем на „две траки"

Со цел да се одговори на потребите за поголема ефикасност на системот на надзор над извршувањето на пресудите на ЕСЧП, моделот од 2010 година предвиде систем на надзор кој се заснова на „две траки" што му овозможува на Комитетот на министри да се фокусира на предметите под *„засилен надзор",* за разлика од останатите предмети чие извршување е под
„стандарден надзор" на Комитетот на министри.

Правилата на Комитетот на министри предвидуваат под *„засилен надзор*" да се следат:

- предметите кои бараат итни индивидуални мерки;
- пилот-пресудите;
- пресудите кои укажуваат на постоење на крупни структурни и/или комлексни проблемиидентификувани од страна на ЕСЧП и/или Комитетот на министри и
- меѓудржавните предмети.

Ваквата класификација на предметите ја прави Комитетот на министри кој може да одлучи било кој случај да се следи под „засилен надзор" на иницијатива на држава-членка на Советот на Европа или на иницијатива на Секретаријатот. Ваквата иницијатива може да биде дадена во било која фаза од постапката на надзор над извршувањето. На сличен начин предмет чие извршување епод „засилен надзор" може последователно да премине во „стандарден надзор" кога развојот на настаните во рамките на националниот процес на извршување не укажуваат на понатамошна потреба од „засилен надзор". Така на пример, трансферот од „засилен" во „стандарден" надзор може да се случи кога Комитетот на министри е задоволен од презентираниот акционен план или неговата имплементација, кога државата ќе ги надмине пречките кои постоеле во процесот на извршување на конкретна пресуда или кога итните индивидуални мерки за кои постоела потреба согласно околностите на предметот, ќе бидат преземени.

Обратно, трансферот од „стандарден" во „засилен надзор" е можен поради:

- *недоставување на акционен план, односно извештај*

Имено, доколку државата не поднесе акционен план, односно извештај во периодот од 6 месеци по конечноста на пресудата на ЕСЧП, Секретаријатот доставува потсетник, а

доколку државата не поднесе акционен план, односно извештај во периодот од 3 месеци по приемот на потсетникот, во тој случај Секретаријатот ќе достави предлог, извршувањето на конкретниот предмет да се следи согласно правилата на „зајакнатиот надзор“;

- *несогласување помеѓу државата и Секретаријатот околу содржината на акциониотплан, односно извештај*

Во определени случаи може да се појави несогласување помеѓу државата и Секретаријатот во однос на опсегот или видот на мерките кои треба да бидат преземени во процесот на извршување на конкретна пресуда, тогаш државата и/или Секретаријатот може да дадат иницијатива, извршувањето на предметот да се следи во „зајакната процедура“ за да може Комитетот на министри да даде насоки и на тој начин да придонесе и да го помогне процесот на извршување;

- *сериозно доцнење во имплементацијата на мерките предвидени со акциониот план, на иницијатива на Секретаријатот.*

Континуиран надзор над извршувањето

Модалитетите во системот направени во 2010 година остануваат базирани на правилото дека ситенови предмети ќе бидат ставени на агендата на Комитетот на министри и дека надзорот, во основа се одвива на специјалните состаноци за човекови права на Комитетот на министри (Human Rights (HR) meetings). Сепак, тие воведуваат поконтинуиран надзор на процесот на извршување, на тој начин што се смета дека сите предмети се на агендата на секој состанок на Комитетот на министри. Ова треба да му овозможи на Комитетот на министри полесна и побрза реакција во однос на различниот развој на настани на национално ниво и треба да ја охрабри размената на информации и консултации и поинтензивна соработка помеѓу државата и Одделот за извршување на пресудите и одлуките на ЕСЧП.

Иницијативата предметот да се најде на јавна дебата на состанок на Комитетот на министри може да дојде од држава-членка на Советот на Европа или Секретаријатот. Иако отсуствуваат јасни критериуми во однос на тоа кога може да се истапи со ваква иницијатива, јасно е дека ова е поврзано со прогресот или недостатокот од прогрес во извршувањето на конкретна пресуда и потребата да се бараат насоки или поддршка од Комитетот на министри за процесот на извршување. Иницијативата во секој случај мора да содржи јасни и образложени причини.

Систем на надзор врз основа на „акциони планови“ и „акциони извештаи“

Надзорот над извршувањето се спроведува врз основа на систем на *акциони планови* и *акциони извештаи* подготвени од страна на надлежните државни органи во врска со секој конкретен предмет или група на предмети. Тие треба да ги објаснат мерките кои се веќе

преземени или е планирано да се преземат (општи и/или индивидуални) за извршување на определена пресуда на ЕСЧП, а како одговор на повредите на ЕКЧП констатирани од страна на ЕСЧП. Акционите планови, меѓудругото ги содржат и роковите во кои планираните мерки треба да бидат преземени од страна на државата, односно од страна на националните надлежни органи, на истиот начин како што акционите извештаи содржат индикација за тоа кога биле преземени мерките за кои државата известува. Приложено кон извештаите може да се достават и соодветни материјали во прилог, како доказ за преземените мерки. Правилата на Комитетот на министри кои го регулираат надзорот над извршувањето на пресудите и одлуките предвидува дека акционите планови треба да бидат доставени во што е можно пократок рок, а најдоцна во период од 6 месеци по конечноста на пресудата, односно одлуката на чие извршување се однесуваат. Акционите извештаи се доставуваат во принцип последователно и со нив пред Комитетот на министри се реферира за реализацијата на активностите претходно предвидени во доставениот акционен план. По добивањето на акциониот план од страна на државата, Секретаријатот врши прелиминарна оценка на предвидените мерки за извршување и предложената динамика за нивно спроведување. Во оваа фаза Секретаријатот може од државата да побара дополнителни информации, објаснување или друго, со цел усогласување на текстот на предложениот акционен план.

Акционите планови и извештаи може да бидат комбинирани во еден документ или пак да претставуваат одвоени документи кои може, односно треба последователно да се ажурираат (на пример, во случај кога државата одлучила да се преземат дополнителни мерки за извршување кои не можеле да се идентификуваат во иницијалната фаза на извршувањето, односно кога државата известува за прогресот во спроведување на мерките предвидени во акциониот план).

Транспарентност

Акционите планови и извештаи изготвени од страна на државите-членки се достапни на интернет страницата на Комитетот на министри: https://www.coe.int/en/web/execution/submissions, како и во HUDOC-EXEC дата базата на интернет страницата на Советот на Европа: https://hudoc.exec.coe.int, освен во случаи кога поради доверливост на податоците истите не можатда бидат објавени.

Особености на практичното функционирање на системот на надзор над извршувањето на пресудите

Во рамките на процедурата на „стандарден надзор“, интервенциите на Комитетот на министри се ограничени. Ваквите интервенции се сведуваат на потврда кога предметот е ставен за прв пат на агендата дека истиот ќе биде под „стандарден надзор“ и последователно, формално се констатира поднесувањето на акциониот план/извештај. Развојот на настаните на национално ниво, сепак одблиску го следи Одделот за извршување на пресудите. Информациите кои се примаат и евалуацијата на истите направена од страна

на Одделот, се на располагање на Комитетот на министри со цел тој да може да интервенира во случај на потреба и трансфер на предметот под
„зајакнат надзор“.

„Зајакнатиот надзор“ претставува олеснување на процесот на извршувањето на пресудата, кој одблиску се следи од страна на Комитетот на министри, преку усвојување на акти (одлуки и/или времени резолуции) со кои се изразува задоволство, охрабрување или загриженост и/или давање сугестии или препораки во однос на определени мерки за извршување. Интервенциите во зависност од околностите може да имаат друга форма, како на пример, декларација од страна на претседателот на Комитетот на министри или сл., кои се доставуваат до засегнатите држави.

На барање на Комитетот или државата, Одделот може да го помогне процесот на извршување со различни активности на соработка (законска експертиза, билатерални состаноци, тркалезни маси, работни сесии со надлежните државни органи и сл.). Ваквите активности се од особено значење во контекст на извршувањето на предметите чие извршување е под „зајакнат надзор“ на Комитетот на министри.

Процедура за надзор над исплатата на правичното обештетување

Надзорот над исплатата на правичното обештетување се поедностави согласно работните методи од 2011 година и во поголема мера ја нагласи одговорноста на апликантите да реагираат во случај на проблеми при исплатата. Улогата на Одделот за извршување на пресудите во принцип е ограничена на нотирање на исплатата на главниот долг (досудениот износ на правично обештетување) и затезната камата, во случај на задоцнета исплата на паричното обештетување и објава на овие информации на интернет страницата https://www.coe.int/en/web/execution/payment- information. По приемот и објавата на информациите во врска со исплатата апликантите имаат период од два месеца да се обратат до Одделот заради било какви проблеми во врска со исплатата. За ваквата можност за реакција апликантите се известуваат писмено од страна на ЕСЧП при доставувањето на пресудата. Во случај на било какви реакции од страна на апликантите, деталите околу исплатата ќе бидат потемелно испитани од страна на Одделот, а по потреба и од страна на Комитетот. Во случај на отсуство на било каква реакција од страна на апликантот во периодот од два месеци, прашањето за исплата на правичното обештетување се смета за затворено.

Завршување на надзорот над извршувањето на конкретен предмет - сите мерки се преземени - финална резолуција

Кога Комитетот на министри ќе го добие конечниот акционен извештај со напомена дека државата смета дека сите мерки за извршување на пресудата се преземени и соодветно образложение за причините поради кои смета дека не се потребни понатамошни мерки, започнува да тече периодот од 6 месеци во кој другите држави-членки или Секретаријатот

може да поднесат определени коментари во однос на прашањето за затворање на предметот. Прашањето за затворање на предметот се разгледува низ призмата на акциониот извештај и евентуално поднесените коментари. Кога државите - членки и Секретаријатот ќе се согласат дека мерките кои биле предвидени и преземени од страна на државата се доволни, Секретаријатот ќе му предложи на Комитетот на министри, усвојување на финална резолуција. Процесот на надзор над извршувањето се смета за завршен, а пресудата за извршена со усвојување на финална резолуција од страна на Комитетот на министри.

Зголемена интеракција помеѓу ЕСЧП и Комитетот на министри

Интеракцијата на ЕСЧП и Комитетот на министри, преку примена на членот 46 од ЕКЧП од страна на ЕСЧП, постојано еволуира. Во последните години ЕСЧП сè почесто го помага процесотна извршување на пресудите на повеќе начини, на пр. преку давање на насоки во своите пресуди во однос на определени мерки на извршување кои државата треба да ги преземе (во ткн. квази- пилот пресуди или „пресуди врз основа на член 46 од ЕКЧП").

Такви препораки во денешната пракса на ЕСЧП може да се најдат во однос на индивидуалните мерки во сè поголем број на случаи, при што не е исклучено ЕСЧП да определи и рок за преземање на таквите мерки (на пример, во неколку случаи на незаконско лишување од слобода донесени во предмети против други држави-членки на Советот на Европа, ЕСЧП констатирал дека принципот на *restitutio in integrum* неопходно бара пуштање на слобода на апликантот и наредил негово итно пуштање).

Во контекст на општите мерки, во рамките на постапката за донесување на „пилот" пресуда, ЕСЧП подетално ги анализира причините за структурните проблеми кои ги воочил, со цел да даде соодветни препораки или попрецизни индикации во однос на општите мерки или може и да побара преземање на конкретни општи мерки во прецизно утврдени рокови во самата пресуда. Во овој контекст, ЕСЧП ги користи „пилот" пресудите во принцип во случаите на структурни проблеми кои генерираат или постои ризик да генерираат „клонирани" случаи.

4. Систем на извршување на пресудите и одлуките на ЕСЧП на национално ниво

Надлежно тело за следење и извршување на одлуките на ЕСЧП во предметите против Република Северна Македонија е Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП (во понатамошниот текст: Меѓуресорска комисија), со која раководи Министерот за правда, а во чиј состав влегуваат и функционерите кои раководат со Министерството за внатрешни работи, Министерството за надворешни работи, Министерството за финансии, претседателот на Судскиот совет на Република Северна Македонија, претседателот на Врховниот суд на Република Северна Македонија, претседателот на Вишиот управен суд, претседателите на четирите апелациони судови, претседателот на Уставниот суд, претседателот на Советот на јавните обвинители, Јавниот обвинител на Република Северна

Македонија и Владиниот агент.

Иако според актуелното законодавство, Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП претставува техничко - административна поддршка на Меѓуресорската комисија, во суштина Бирото истовремено пружа и стручна поддршка на Меѓуресорската комисија.

Комуникацијата со Комитетот на министри, кој на ниво на Совет на Европа е задолжен за надзор над извршувањето на пресудите и одлуките на ЕСЧП, остана резервирана за Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП, во чија надлежност меѓудругото, е не само организацијата, подготовката и поддршката на работата на Меѓуресорската комисија, туку иизготвувањето на акционите планови и извештаи и нивно доставување до Комитетот на министри. За разлика од ова, учеството во работата на состаноците за човекови права на Комитетот на министри (*DH meetings* (состаноци)), примарно поради финансиски и кадровски причини сè уште, во принцип, останува резервирано за Постојаната мисија на Република Северна Македонија при Советот на Европа.

5. Меѓуресорска комисија во 2022 година и извршување на одлуките на Европскиот суд за човекови права

Во текот на 2022 година, не беше реализирана ниту една средба на Меѓуресорската комисија за целите на извршување на одлуките на Европскиот суд за човекови права. Сепак 2022 година ја завршивме со рекордно мал број на предмети под надзор над извршувањето од страна на Комитот на министри, гледано споредбено во последните 10 години.

Заклучоците на Меѓуресорската комисија претставуваат препораки за преземање на определени активности во насока на извршување на некоја конкретна пресуда на ЕСЧП донесена во предмет против Република Северна Македонија, идентификувајќи ги притоа надлежните органи и роковите во кои препораките треба да бидат спроведени или пак со нив се бараат определени податоци, информации и известувања кои се однесуваат на извршувањето на конкретна пресуда или пак се бараат друг вид на податоци кои на Комисијата би ѝ овозможиле да предвиди соодветни мерки за извршување.

Сепак, во текот на 2022 година, Бирото за застапување на РСМ пред ЕСЧП, имајќи ги предвид пред сè своите овластувања согласно членот 4 алинеја 12 од Законот за застапување на РСМ пред ЕСЧП („Сл.Весник на Р.М.“ бр. 67/09, 43/14 и 64/18) согласно кој Бирото за застапување на РСМ пред ЕСЧП изготвува препораки за можни постапувања на домашните судови и државните органи заради извршување на одлуките на ЕСЧП во случај на констатирана повреда на ЕКЧП од страна на државата, издаде повеќе препораки во функција на извршување на пресудите на ЕСЧП и оствари динамична комуникација со бројни институции за целите на обезбедување на информации во функција на известување на Комитетот на министри за текот и динамиката на извршување на пресудите и тековна координација на процесот на извршување.

Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП, укажува и понатаму на потребата за подобро разбирање на процесот на извршување на пресудите од сите засегнати страни. Во таа функција и овој извештај, традиционално посветува особено внимание меѓу другото и на информациите кои се однесуваат на процесот на извршување и обврските на државата кои што произлегуваат во рамките на истиот, постапката за надзор над извршувањето од Комитетот на министри и неговите надлежности во рамките на истиот, како и на надлежностите и начинот на функционирање на Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП.

6. Состојба на предметите против Република Северна Македонија под надзор на Комитетот на министри

Статистичките податоци презентирани во прилог на овој извештај се однесуваат на 2022 година, односно периодот од 1 јануари до 31 декември 2022 година и се презентирани преку класификацијата компатибилна со онаа која ја користи Комитетот на министри, според која предметите се делат на: *водечки, „клонирани“ (повторувачки)* и *изолирани.*

Водечки случаи, за потребите на надзор врз извршувањето, се оние кои од страна на самиот ЕСЧП во неговата пресуда или од страна на Комитетот на министри, се идентификувани како предмети кои разоткриваат структурни проблеми во одговорната држава и чие извршување бара преземање на општи мерки. Водечките случаи *a fortiori* ги опфаќаат „пилот“ пресудите донесени од страна на ЕСЧП. Треба да се има предвид дека водечките случаи може да бидат различни од аспект на нивната важност, имајќи предвид дека тие се однесуваат на проблеми кои се со различен степен на сложеност, кои во зависност од околностите, бараат поедноставни или преземање на посложени или покомплексни мерки за потребите на нивното извршување.

„Клонирани“ (повторувачки) случаи во принцип се оние кои се однесуваат на структурни или генерални проблеми кои веќе се покренати пред Комитетот на министри во еден или повеќе водечки случаи, односно предмети, па овие предмети најчесто се групираат во група со водечкиот предмет за целите на надзорот врз извршувањето.

Изолирани случаи се оние каде повредата на ЕКЧП е тесно врзана за специфичните околности на конкретниот предмет. Еден случај кој во иницијалната фаза од надзорот над процесот на извршување бил класифициран како изолиран случај, може да стане водечки, во светло на последователни информации кои укажуваат на постоење на погенерален проблем.

Предметите решени спогодбено, најчесто се вклучуваат во некоја од групите какви што се формираат за потребите на следење на процесот на извршување на начинот опишан погоре. Со влегувањето во сила на Протоколот бр.14 на 1 јуни 2010 година, во надлежност на

Комитетот на министри е и извршувањето на одлуките за спогодбено решавање на предметите донесени од страна на ЕСЧП врз основа на спогодба постигната помеѓу државата и апликантот, односно апликантите, а согласно членот 39 став 4 од ЕКЧП, како и пресудите донесени од страна на совет од тројца судии согласно членот 28 став 1 точка (б) од ЕКЧП.

Комитетот на министри не го следи извршувањето на одлуките донесени врз основа на унилатералните декларации или едностраните изјави на државите со кои се признаваат повредите на ЕКЧП. Сепак, треба да се има предвид можноста дека доколку државата не ги реализира обврските преземени од нејзина страна во изјавената унилатерална декларација, апликантот има право да побара неговиот предмет да биде вратен на листата на предмети пред ЕСЧП.

На крајот од 2022 година пред Комитетот на министри под надзор на следење на процесот на извршување останале вкупно 29 предмети против Република Северна Македонија, од кои, според класификацијата на Комитетот на министри на крајот на 2022 година, 11 беа класифицирани како „водечки“, додека 18 предмети се вбројуваат во групата на „клонирани“ (повторувачки) случаи. За листата на предмети против Република Северна Македонија кои се класифицирани како „водечки“ предмети (види **Анекс бр. 1)**.

Под „зајакнат надзор“ на Комитетот на министри, на крајот на 2022 година биле 3 „водечки“ пресуди и уште 8 повторувачки предмети (види **Анекс бр. 1**)[1] .

Во текот на 2022 година, пред Комитетот на министри за надзор над извршувањето се пристигнати вкупно 10 нови предмети против Република Северна Македонија од кои 2 се класифицирани во групата на „водечки“ предмети.

Во извештајната година, Комитетот на министри го затвори надзорот над извршувањето за 28 предмети, од кои 6 предмети беа класифицирани како „водечки“. За листата на 15 пресуди чие извршување е затворено со финална резолуција во 2022 година види **Анекс бр. 2**. Останатите финални резолуции се однесуваат на одлуки на ЕСЧП донесени врз основа на спогодба.

Во текот на 2022 година, од страна на Бирото беа поднесени 11 акциони планови/извештаи за 20 предмети кои се прикажани во **Анекс бр. 3**.

[1] 7 кои спаѓаат во групата на Китановски и 1 кој спаѓа во групата на „Православна Охридска Архиепископија (Грко-православна архиепископија на Пеќката патријаршија)“.

ПРЕДМЕТИ ПОД НАДЗОР НА ИЗВРШУВАЊЕТО ОД СТРАНА НА КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ

Водечки

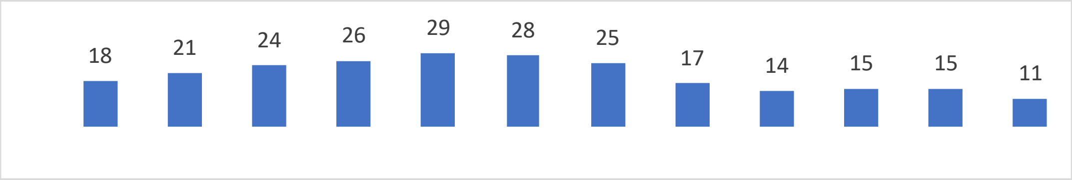

Повторувачки

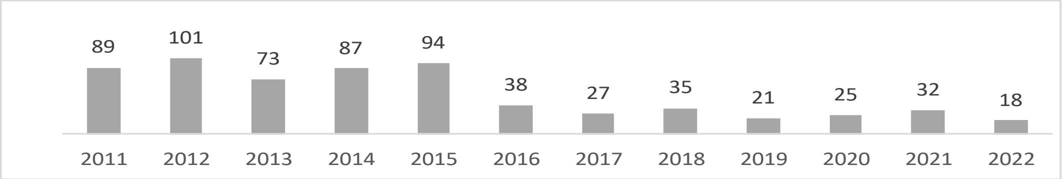

ПРЕДМЕТИ ЗА КОИ КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ ДОНЕСЕ ФИНАЛНИ РЕЗОЛУЦИИ И ГО ЗАТВОРИ НАДЗОРОТ НАД ИЗВРШУВАЊЕТО

Водечки

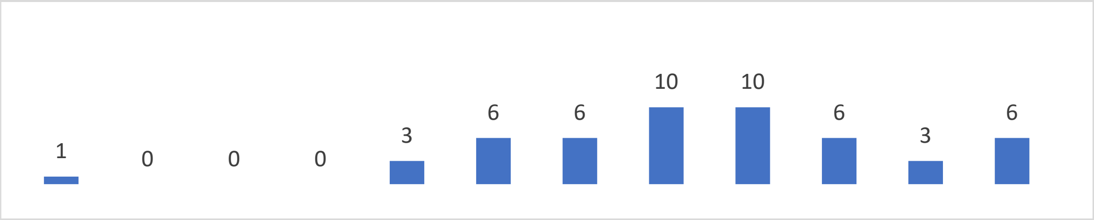

Повторувачки

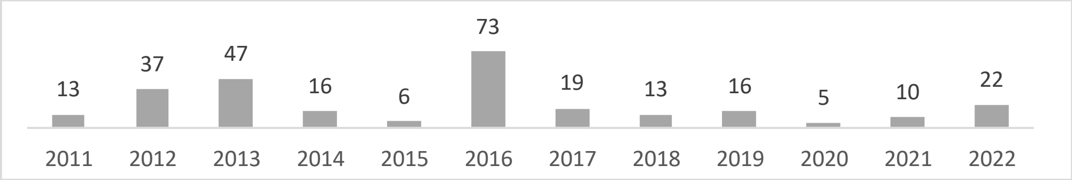

НОВИ СЛУЧАИ ПОД НАДЗОР НАД ИЗВРШУВАЊЕТО ОД СТРАНА НА КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ

Водечки

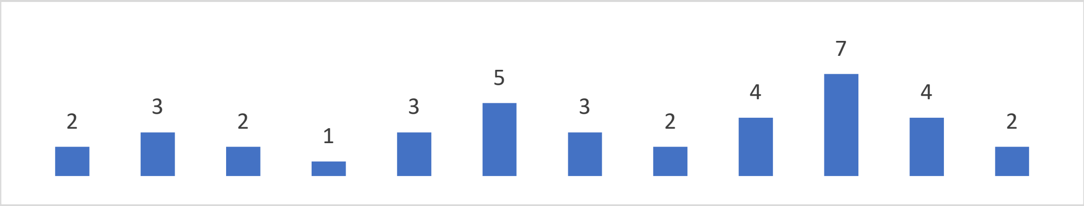

Повторувачки

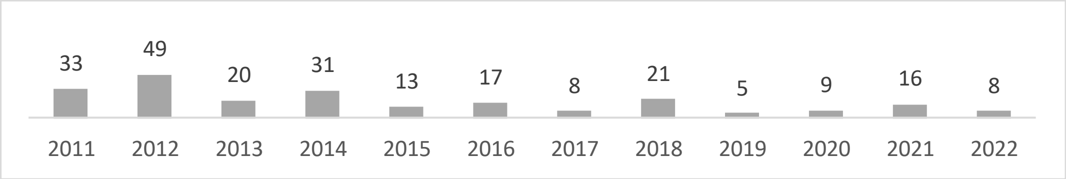

7. **Фискални импликации по Буџетот на РСМ пред ЕСЧП по основ на досудени финансиски средства со пресуди и одлуки на ЕСЧП**

Земајќи ги предвид износите на правично обештетување (нематеријална, материјална штета и трошоци) досудени со пресудите и одлуките на ЕСЧП во текот на 2022 година, според презентираната статистика од страна на Комитетот на министри при Советот на Европа за 2022 година во однос на Република Северна Македонија, досудениот износ по основ на одлуки и пресуди е 116.350 €.

АНЕКС БР. 1						
„ВОДЕЧКИ“ ПРЕДМЕТИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ИЗВРШУВАЊЕ ПОД НАДЗОР НА КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ						
	Број на апликација	**Датум на донесување на пресудата**	**Датум на правосилност**	**Апликант**	**Вид на повреда**	**Тип на надзор**
1.	А.бр. 53565/13	16.04.2015	16.07.2015	**МИТОВИ**	**член 8 од Конвенцијата** - повреда на правото на апликантите на почитување на нивниот семеенживот, како резултат на пропустот на државните власти да преземат соодветни и ефективни напори за извршување на одлуките за видување на Центарот за социјални работи; **член 13 од Конвенцијата во врска со членот 8 од Конвенцијата** - отсуство на ефективен правен лек;	Стандарден надзор
2.	А.бр.15191/12	22.01.2015	22.04.2015	**КИТАНОВСКИ**	**член 2 од Конвенцијата (материјален аспект)** -употреба на живото-загрозувачки третман од страна на полициски службеници; **член 3 од Конвенцијата (материјален аспект)** -деградирачки третман од страна на полициските службеници за време на неговото апсење; **член 2 и 3 од Конвенцијата (процесен аспект)** -отсуство на ефективна истрага за	Зајакнат надзор

					жалбените наводи на апликантот поради живото-загрозувачкиот и деградирачки третман од страна на полициските службеници;	
3.	А.бр. 28169/08	28.10.2010	28.01.2011	**ВАСИЛКОСКИ И ДРУГИ**	**член 5 § 3 од Конвенцијата** -отсуство на конкретни и недоволно образложени причини за притвор на апликантите;	Стандарден надзор
4.	А.бр. 3532/07	16.11.2017	09.04.2018	**"ПОА (ГРКОПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА НА ПЕЌКАТА ПАТРИЈАРШИЈА)"**	**член 11 во врска со член 9 од Конвенцијата** - повреда на правото на слобода на здружување поради одбивањето на државните власти да го регистрираат здружението апликант како верски субјект;	Зајакнат надзор
5.	А.бр.29683/16	17.01.2019	17.04.2019	**X**	**член 8 од Конвенцијата** - повреда на правото на апликантот на почитување на правото на приватност, како резултат на недостаток на правна рамка која ги регулира условите и постапката за промена на ознаката за пол во изводот на родени;	Зајакнат надзор
6.	А.бр. 46082/14	26.09.2019	26.09.2019	**АНАСТАСОВ**	**член 1 од Протоколот бр.1 од Конвенцијата** -повреда на правото на сопственост поради конфискација на возилото на апликантот во прекршочна постапка која застарела во 2012 г.;	Стандарден надзор
7.	А.бр.51599/11	14.11.2019	14.11.2019	**ЈАКИМОВСКИ И КАРИ ПРЕВОЗ**	**член 1 од Протокол број 1 кон Конвенцијата** -повреда на правото на сопственост на апликантите заради одземање на нивниот камион во текот на царинската прекршочна постапка	Стандарден надзор

8.	А.бр.53205/13	13.02.2020	13.06.2020	**ТРАЈКОВСКИ И ЧИПОВСКИ**	**член 8 од Конвенцијата** -повреда на правото на приватен живот поради правната рамка врз основа на која домашните органи ги зеле, обработиле и чувале нивните ДНК примероци;	Стандарден надзор
9.	А.бр.73087/12	10.06.2021	10.06.2021	**ПРОДАНОВ**	**член 6 § 1 од Конвенцијата** - повреда на правото на апликантот за пристап до суд поради отфрлањето на изјавената ревизија од Врховниот суд како недозволена *ratione valoris*.	Стандарден надзор
10.	А.бр.2833/13	10.06.2021	10.09.2021	**БАЈИЌ**	**член 6 § 1 од Конвенцијата (кривичен аспект)** -недоставувањето на писмениот одговор од јавниот обвинител поднесен до Врховниот суд на апликантот не соодветствувало со правото на контрадикторна постапка и еднаквост на оружјата	Стандарден надзор
11.	А.бр.23773/17	07.06.2022	07.06.2022	**КОСТОВСКИ**	**член 6 § 1 од Конвенцијата** -повреда на правото на апликантот на правично судење поради неуспехот на Царинската управа во 2014 година и управните судови во 2016 година да дадат соодветни причини за одбивање на барањата на апликантот да се одржи усна расправа и да ги признае како доказ видеоснимките на граничниот премин	Стандарден надзор

АНЕКС БР. 2					
ПРЕСУДИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЧИЕ ИЗВРШУВАЊЕ Е ЗАТВОРЕНО СО ФИНАЛНИ РЕЗОЛУЦИИ УСВОЕНИ ОД КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ ВО 2022 ГОДИНА					
	Предмет	Број на апликациј а	Датум на донесување на пресуда	Датум на донесување на финална резолуција	Вид на повреда
1.	**Костова и Апостолов**	А.бр. 38549/16	05.04.2022	14.12.2022	**член 10 од Конвенцијата** **-повреда на слободата на изразување (како резултат на граѓанска постапка за клевета против апликантите)**
2.	**Стоименовиќ и Милошевиќ**	А.бр.59842/14	25.03.2021	20.09.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична постапка поради отсуство на непристрасност**
3.	**Транскоп АД Битола**	А.бр.48057/12	01.04.2021	20.04.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична постапка – неодржување на усна расправа од страна на домашните судови и повреда на принципот на контрадикторна постапка**
4.	**Атанасов (бр. 2)** -водечки случај	А.бр.41188/06	19.04.2011	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – Повреда на правото да се сослушаат сведоци**
5.	**Јаневски –** повторувачки случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)	А.бр.30259/15	19.11.2022	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**
6.	**Бошкоски –** повторувачки	А.бр.71034/13	04.06.2020	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на**

	случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)				**сослушување сведоци**
7.	**Зибери –** повторувачки случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)	А.бр.2166/15	06.06.2019	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**
8.	**Смичковски –** повторувачки случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)	А.бр.15477/14	05.07.2018	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**
9.	**Асани –** повторувачки случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)	А.бр.27962/10	01.02.2018	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**
10.	**Трампевски –** повторувачки случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)	А.бр.4570/07	10.07.2012	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**
11.	**Пападакис –** повторувачки случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)	А.бр.50254/07	26.02.2013	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**
12.	**Душко Ивановски –** повторувачки	А.бр.10718/05	24.04.2014	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата** **Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**

	случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)				
13.	**Иљази–** повторувачки случај во група на случаи Атанасов (бр. 2)	А.бр.56539 /08	03.10.2013	14.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата Неправична кривична постапка – повреда на правото на сослушување сведоци**
14.	**Адиловска**	А.бр.42895 /14	23.01.2020	06.12.2022	**Член 6 § 1 од Конвенцијата Повреда на правото на пристап до суд**
15.	**Стрезовски и други**	А.бр.14460 /16	27.02.2020	14.12.2022	**Член 1 од Протокол број 1 од Конвенцијата - Повреда на правото на сопственост**

Анекс бр. 3

Предмети за кои што се поднесени акциони планови и извештаи во текот на 2022 година:

1. Транскоп АД (А.бр. 48057/12);
2. Х (А.бр. 29683/16)
3. Бајиќ (А.бр. 2833/13);
4. ПОА (А.бр. 3532/07);
5. Стојменовиќ и Милошевиќ (А.бр. 59842/14);
6. Костова и Апостолов (А.бр. 38549/16);
7. Стрезовски и други (А.бр. 14460/16);
8. Адиловска (А.бр. 42895/14);
9. Талевска и Трпческа (А.бр. 11828/16);
10. Костовски (А.бр. 23773/17);
11. Атанасов бр. 2 (А.бр. 41188/06) – водечки случај
    Повторувачки случаи во групата Атанасов бр. 2:
    1. Јаневски (А.бр. 30259/15)
    2. Бошкоски (А.бр. 71034/13)
    3. Зибери (А.бр. 2166/15)
    4. Смичковски (А.бр. 15477/14)
    5. Асани (А.бр. 27962/10)
    6. Трампевски (А.бр. 4570/07)
    7. Пападакис (А.бр. 50254/07)
    8. Душко Ивановски (А.бр. 10718/05)
    9. Иљази (А.бр. 56539/08).